

# Rijke historie in het Oude Dorp

Het kunstenaarsduo Jan Verschoor en zijn partner Rob Brünnmayer zijn onlosmakelijk verbonden met het Oude Dorp en het museum, nu Museum JAN, en de daarbij behorende museumwoningen. Het paar woont in een van deze woningen, een gemeentelijk monument, waar zij museumbezoekers een kijkje gunnen op de benedenverdieping vol kunst. Op deze pagina's vertellen zij hun verhaal en dat van het ontstaan van het museum.



Links Dorpsstraat 40 en 42 (achter), gebouwd in 1800, en nummer 44, gebouwd in 1799. De monumentale panden liggen ten zuiden van de Dorpskerk en zijn de oudste woningen in het Oude Dorp.

## Dorpsstraat 40-44

De huidige woningen aan de Dorpsstraat 40-44 staan op de plek waar vanaf 1597 de woning van de schoolmeester, tevens koster, stond. In 1792 is de bebouwing van de oostzijde van het dorp voor een belangrijk deel verloren gegaan door een grote brand, waaronder ook de schoolmeesterswoning. In 1799-1800 zijn de huidige woningen gebouwd en vormen daarmee de oudste bebouwing van het Oude Dorp.

## Atelier

Beeldhouwer en oud-directeur van Museum Jan, Jan Verschoor en zijn partner Rob Brünnmayer, wonen sinds 1962 in de museumwoning aan de Dorpsstraat 44. Hun atelier is te vinden in de naastgelegen voormalige Piet Heinschool aan de Dorpsstraat 38.

Jan Verschoor is geboren aan de Kalfjeslaan, op de grens tussen Amsterdam en toen nog, de gemeente Nieuwer-Amstel. Jan Verschoor deed begin jaren 60 een opleiding aan de Rijksacademie van beeldende kunsten. Hij fietste door het Oude Dorp, op zoek naar atelierruimte. Mevrouw de Hoop, die woonde aan de Dorpsstraat 44, raadde hem aan om navraag te doen bij de Dorpskerk en te vragen of hij de achterste helft van haar woning kon huren als atelier. Dat kon, voor 30 gulden per maand. Hoewel er een bordje 'onbewoonbaar verklaard' op de deur hing, voerde hij hier zijn atelier. De wc stond buiten, achter het huis. Bewonen van het pand was verboden als gevolg van de slechte staat van het huis. Tot voor kort woonde in dit piepkleine achterhuis nog een gezin met zes kinderen. Ze sliepen op zolder, onder de sparretjes waaruit het dak bestond.

## Sloopplannen

Eind jaren 60 had burgemeester Rijnders plannen voor het bouwen van een Stadspark. De bebouwing in het Oude Dorp zou gesloopt worden om ruimte te maken voor nieuwbouw, bestaande uit zes grote winkelen woontorens. Ook Jan werd gewaarschuwd: over een paar maanden zou alles plat gaan in het dorp en moest hij zijn atelier verlaten. De sloopwerkzaamheden begonnen toen al. Het 'Huis met de kogel' bijvoorbeeld, werd gesloopt in 1968. In 1974 kwam er een breed gedragen tegengeluid van bewoners van het Oude Dorp en daarbuiten. Er werd een belangengroep opgericht die zich hard maakte voor behoud en herstel van het dorp. Hun 'Rapport Projektgroep Oude Dorp' werd door de gemeente aanvaard. In 1977 werd de



Beeldhouwer Jan Verschoor en zijn partner Rob Brünnmayer aan het werk in het atelier.



De gevel van nummer 42 ten tijde van de bouw van de nieuwe museumzaal.



v.l.n.r.: Jan Verschoor, Herbert Raat en Rob Brünnmayer



In het hoekpand aan Dorpsstraat 50 zat vroeger boekhandel A. Gille en de Wolwinkel. Het pand is gesloopt in 1991. Rechts de witte gevel van de Amstelland Pers op nummer 54. Dit pand is gesloopt in 1990.

renovatie van het dorp afgerond. Toen sloopt definitief van de baan was, begon Jan met de restauratie van zijn atelier dat inmiddels van eigenaar was gewisseld: de Dorpskerk had de huisjes verkocht aan de heer Wilhelmus, oprichter van het Amstelveens Weekblad die kantoor hield aan de Dorpsstraat 50-56.

## Oprichting Museum Jan van der Togt

In de jaren 70 ontmoette Jan Verschoor de heer Jan van der Togt, de oprichter van de Tomado-fabrieken. Van der Togt had inmiddels een behoorlijke kunstcollectie opgebouwd en zocht naar een ruimte om deze te exposeren. Omdat Van der Togt vaak in het atelier van Jan Verschoor kwam, raakten ze in gesprek over zijn plannen om een museum op te richten voor zijn kunstcollectie. Ze waren het erover eens dat de ruimte op de hoek van de Dorpsstraat een goede locatie kon zijn. In afwachting van de mogelijkheid om een museum in Amstelveen op te richten, werd een deel van de kunstcollectie in museum Aemstelle aan de Amsterdamsesweg ondergebracht, later in de Roelof Venemaschool. Wethouder Piet van den Heuvel maakte het eind jaren 80 mogelijk om een museum te bouwen in het Oude Dorp. De vergunning werd geregeld, al paste de functie van museum eigenlijk niet binnen de regelgeving.

Er moest daarom ook woon- en winkelruimte binnen het gebouw zijn opgenomen. Het museum opende zijn deuren in 1991, net voordat Jan van der Togt overleed in 1995. Naast de vaste collectie, waren er verschillende exposities te zien, waaronder van Karel Appel, Corneille en Hugo Claus.

## Uitbreidingen museum

Naast de woningen aan de Dorpsstraat 40-44 en de voormalige Piet Heinschool was er in het begin van de jaren 80 geen ruimte om de kunstcollectie van Jan van der Togt onder te brengen. Geleidelijk aan werden de panden van architect Hoogeveen, van het Amstelveens Nieuwsblad, Boekhandel A. Gille en de Wolwinkel aangekocht. Ook werd de feestzaal achter restaurant 't Dorstig Hert verworven. Na sloop van deze panden werd op deze plek het museum gebouwd. Toen het museum in 1992 zijn deuren opende voor publiek, bestond er grote angst of het museum wel zou lopen op deze plek. Na het vertrek van bioscoop Concordia en zwembad de Poeloever was er weinig te beleven in het Oude Dorp. De focus lag op het Stadshart. Toch bleek het museum een grote aantrekkingskracht te hebben op bezoekers. Halverwege de jaren 90 werd het museum al



Het aangezicht van Museum JAN.

## Wethouder Herbert Raat (monumenten)

"We zijn enorm trots op alles wat Jan Verschoor en zijn partner Rob Brünnmayer hebben betekend voor het Oude Dorp en voor Amstelveen. Dat Jan Amstelveen koos als bakermat voor zijn kunst en hier zijn inspiratie vond, is een eer voor onze gemeente. Hun woning in een gemeentelijk monument, feitelijk 'in' het museum, onderstreept die bijzondere band. Hun betrokkenheid bij Amstelveen en hun inzet voor lokale kunst en cultuur waarderen we zeer."

uitgebreid met een tweede expositieruimte. In 2010 werd het museum uitgenodigd door de gemeente Dordrecht (de locatie van een Tomado-fabriek) om daar het museum voort te zetten. Burgemeester Jan van Zanen heeft zich ingespannen om het museum in Amstelveen te behouden en de gemeente creëerde de mogelijkheid voor uitbreiding van het museum met een expositieruimte. In 2015 werd dit gerealiseerd tussen de voormalige Piet Heinschool en de museumwoning in.

In 2016 is Jan Verschoor afgetreden als directeur van Museum Jan van der Togt. Hij woont nog altijd samen met Rob Brünnmayer in de museumwoning aan de Dorpsstraat 44, waar hij 63 jaar geleden zijn atelier begon. Het Museumhuis is open voor bezoekers en de toekomst ervan is veiliggesteld door het onderbrengen ervan in de Stichting Jan Verschoor, die dat in goed overleg met Museum JAN en de huidige directeur Marieke Uildriks zal exploiteren.